

**UCHWAŁA NR XXXVII/632/16
RADY MIASTA KRAKOWA**

z dnia 17 lutego 2016 r.

w sprawie przyjęcia programu Kraków – Miasto Literatury UNESCO.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 i poz. 1890), Rada Miasta Krakowa uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się program „Kraków – Miasto Literatury UNESCO”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Prezydenta Miasta Krakowa do corocznego ustalenia środków przeznaczonych na realizację zadań zaplanowanych w programie, o którym mowa w § 1.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta Krakowa

Sławomir Pietrzyk

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/632/16

Rady Miasta Krakowa

z dnia 17 lutego 2016 r.

PROGRAM

„KRAKÓW – MIASTO LITERATURY UNESCO”

§ 1. Program „Kraków – Miasto Literatury UNESCO”, zwany dalej programem KMLU, obejmuje projekty w ramach następujących obszarów strategicznych:

1. Integrowanie różnorodnego życia literackiego

Różnorodność podmiotów w dziedzinie literatury: organizacji pozarządowych, wydawnictw, księgarń i bibliotek, uczelni oraz domów kultury, jest największym bogactwem Krakowa Miasta Literatury UNESCO (KMLU), podobnie jak obecność w Krakowie Instytutu Książki – głównej i jedynej rządowej agencji odpowiedzialnej za promocję czytelnictwa w kraju i literatury polskiej na świecie oraz największych w Polsce Targów Książki. Włączenie podmiotów życia literackiego funkcjonujących w Krakowie w zakres oddziaływania Programu stanowi zatem najważniejszy obszar strategiczny Programu na najbliższe lata.

Załącznik do uchwały Nr LXXXVIII/1319/13 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 listopada 2013 r. (wniosek aplikacyjny Krakowa o przyznanie tytułu Miasta Literatury UNESCO) zakłada czytelny podział zakresu odpowiedzialności pomiędzy podmioty wiodące: Krakowskie Biuro Festiwalowe – operatora Programu KMLU oraz Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa, z uwzględnieniem systematycznie włączanych innych podmiotów, w tym z sektora pozarządowego.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Powołanie i koordynacja prac Rady Honorowej KMLU;
- 2) Stworzenie oraz administrowanie portalu KMLU (www.miastoliteratury.pl), gromadzącego informacje na temat miejskich aktualności literackich, kompendium wiedzy na temat krakowskich wydawców, księgarzy, bibliotek oraz wydarzeń; odbywających się w mieście,
- 3) Prowadzenie kanałów komunikacyjnych KMLU w mediach społecznościowych;
- 4) Raport z działalności KMLU za rok 2014;
- 5) Przeprowadzanie ankiet podczas festiwali literackich;
- 6) Realizacja programu LiteraTURA jako zintegrowanego systemu promującego wydarzenia literackie odbywające się w Krakowie;
- 7) Organizacja regularnych spotkań z udziałem branży wydawniczej, księgarskiej oraz bibliotekarzy;
- 8) Przygotowanie raportu na temat stanu krakowskich bibliotek;
- 9) Działania w zakresie integracji miejskich bibliotek (prace nad multiwyszukiwarką, centralną bazą czytelników, Krakowską Kartą Miejską zintegrowaną z Kartą Biblioteczną).

Rodzaje planowanych działań:

- Koordynacja prac Rady Honorowej KMLU jako podmiotu wskazującego priorytetowe obszary działania.
- Powołanie Rady Ekspertów KMLU.

- Systematyczne gromadzenie wiedzy o podmiotach działających w sektorze literackim w Krakowie i regionie.

- Prowadzenie badań ilościowych i jakościowych dotyczących branży kreatywnej w dziedzinie literatury oraz kierunków jej rozwoju; prowadzenie badań partycypacji społecznej w wydarzeniach literackich wykorzystujących istniejące narzędzia i metodologie UNESCO, grupy robocze i komitety doradcze (think-tanki).

- Mapowanie i sieciowanie projektów literackich jako strategicznych działań w polityce kulturalnej miasta i regionu: literatura jako medium służące uświadamianiu ważnych kwestii społecznych, a także narzędzie podnoszenia jakości życia w mieście.

- Wzajemna promocja wydarzeń literackich odbywających się w Krakowie. Integrowanie informacji o wydarzeniach literackich w odniesieniu do różnych grup docelowych. Gromadzenie i promowanie wiedzy o wydarzeniach odbywających się w krakowskich księgarniach i kawiarniach literackich jako ważnych instytucjach kultury kreujących aktywne postawy czytelnicze i kulturotwórcze.

- Pobudzanie i wspieranie (z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju) wydarzeń w skali makro i mikro, organizowanych w bibliotekach, księgarniach i kawiarniach literackich, ukierunkowane na wzrost partycypacji i poszerzanie kręgu odbiorców.

- Organizowanie konferencji eksperckich, dedykowanych środowiskom literackim i okołoliterackim, mających na celu wymianę dobrych praktyk w branży.

- Stymulowanie rozwoju think-tanków wymiany doświadczeń branżowych, a także centrów (hubów) pobudzających zintegrowane współdziałanie instytucji literackich.

- Dalsza integracja miejskich bibliotek (działania integrujące systemy informatyczne, wspólna strategia promocji i komunikacji wizualnej).

- Animacja bibliotek miejskich oraz uczelni wyższych pod kątem działań mających na celu realizację programu KMLU.

- Stworzenie zespołu ds. opracowania długofalowych planów strategicznego rozwoju miejskich bibliotek (w zakresie lokowania obiektów, rozwoju infrastruktury, pozyskiwania środków zewnętrznych, modernizacji sieci informatycznej, dostosowania funkcji do potrzeb czytelników oraz zmian technologicznych i cywilizacyjnych).

2. Tworzenie połączeń: literatura, nowe media i przemysły kreatywne

Osadzenie literatury i praktyk czytelniczych w szerokim kontekście przemysłów kreatywnych ma stymulować i wzmacniać połączenia między reprezentantami tego sektora a instytucjami życia literackiego, przyczyniając się do rozwoju ekonomicznego miasta. Zadania realizowane w zakresie tego obszaru strategicznego pozwolą wykorzystywać potencjał nowych technologii dla promocji czytelnictwa i podnoszenia kompetencji mieszkańców, w tym dzieci i seniorów, w zakresie edukacji medialnej, a także podkreślać wagę literatury jako jednego z kluczowych narzędzi rozumienia i kształtowania świata.

Kraków, posiadając tytuł **Miasta Kreatywnego w dziedzinie literatury**, ma za zadanie integrować tę przestrzeń z pozostałymi sferami identyfikowanymi przez UNESCO jako domeny kreatywne:

- filmem;
- muzyką;
- rzemiosłem i sztuką ludową;
- wzornictwem i designem;
- sztukami wizualnymi;

▪gastronomią.

Włączenie literatury w kontekst nowoczesnych mediów oraz wykorzystanie ich potencjału w dotarciu do nowych odbiorców zapobiega izolacji środowisk literackich oraz przyczynia się do zwiększenia kulturotwórczego wpływu literatury na społeczeństwo.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Produkcja filmu dokumentalnego prezentującego Kraków oczami Adama Zagajewskiego pt. „Widok Krakowa”;
- 2) Ekranizacja powieści „Pod Mocnym Aniołem” Jerzego Pilcha;
- 3) Portal „Reading Małopolska” – strona internetowa zawierająca wirtualne szlaki literackie po Krakowie i regionie;
- 4) Projekt „Kody Miasta” – ponad 100 multimedialnych ławek literackich;
- 5) Koncerty realizowane w ramach festiwalu literackich (np. koncert Agi Zaryan na Festiwalu Miłosza);
- 6) Literatura na widelcu – projekt łączący literaturę i sztukę kulinarną (np. w ramach 7. edycji Festiwalu Conrada w restauracji Pod Nosem o słynnych daniach znanych z literatury opowiadał Bogusław Deptuła - historyk sztuki, krytyk kulinarny, autor książki „Literatura od kuchni”);
- 7) Multipoezja – projekcja wierszy na ścianie u zbiegu ul. Brackiej i Rynku Głównego,
- 8) Realizacja literackiej etiudy filmowej pt. „Finneganów Tren”;
- 9) Rozwijanie akcji Czytaj KRK! – darmowej wypożyczalni bestsellerowych e-booków we współpracy z największymi wydawcami w kraju;
- 10) Program „Przemysły książki” – cykl spotkań z przedstawicielami branży kreatywnej w ramach Festiwalu Conrada.

Rodzaje planowanych działań:

· Współpraca instytucji życia literackiego z branżą nowych technologii na polu literatura – turystyka, literatura – gry wideo, literatura – design.

· Stymulowanie połączeń na linii biznes – przemysły kreatywne – uczelnie w celu realizacji innowacyjnych przedsięwzięć promujących czytelnictwo i umożliwiających cyfrową dokumentację literackiego dziedzictwa regionu, a także rozwijanie profesjonalnych kompetencji studentów w ramach praktyk zawodowych i zajęć edukacyjnych.

· Wspieranie działań służących dokumentacji, cyfryzacji, archiwizacji zjawisk literackich, twórców związanych z miastem i regionem; tworzenie mediatek i repozytoriów nagrań ze spotkań literackich, a także dofinansowywanie wartościowych programów i audycji radiowych i telewizyjnych.

· Wspieranie inicjatyw z pogranicza literatury, cybernetyki, hipertekstu i nowych technologii w oparciu o współpracę z instytucjami samorządowymi i jednostkami samorządu terytorialnego, a także uniwersytetami, start-upami, szeroko rozumianym sektorem technologii i innowacji w celu tworzenia nowoczesnych narzędzi wykorzystujących narracyjny potencjał literatury oraz realizacji działań promujących czytanie za pośrednictwem nowych technologii.

· Stymulowanie rozwoju turystyki literackiej w mieście i regionie poprzez projektowanie i realizację nowych szlaków oraz produktów turystycznych, budowanie kompletnej, interaktywnej bazy informacji o obiektach związanych z literaturą w Krakowie i w Małopolsce, we współpracy z organizacjami sektora pozarządowego, ekspertami, przedstawicielami branży nowych technologii oraz stowarzyszeniami przewodników turystycznych.

- Dotowanie prac nad scenariuszami literackimi, a także wsparcie finansowe, rzeczowe, merytoryczne i organizacyjne dla produkcji czerpiących z literatury, dokumentujących twórców związanych z Krakowem oraz życie literackie miasta. Działania te realizowane będą w ramach Krakowskiej Komisji Filmowej i Regionalnego Funduszu Filmowego, m. in. poprzez organizację konkursu Trzy Korony, kursy kreatywnego pisania scenariuszy filmowych, a także współpracę z festiwalami filmowymi i uczelniami filmowymi w Krakowie i regionie oraz siecią kin studyjnych.

- Wsparcie dla projektów z pogranicza literatury i muzyki (poezja śpiewana, kabaret, koncerty poetyckie, muzyczne ilustracje literatury (m.in. jazz, muzyka współczesna i awangardowa), organizacja koncertów w ramach festiwalu literackich.

- Wsparcie dla produkcji przedstawień teatralnych powstających w oparciu o literaturę.

- Tworzenie pasm literackich przy istniejących projektach i festiwalach muzycznych.

- Wzmacnianie połączeń literatura – rzemiosło, sztuka ludowa oraz design. Projektowanie przedmiotów wykorzystujących literackie odniesienia we współpracy z organizacjami pozarządowymi i katedrami form przemysłowych na uczelniach artystycznych.

- Inspirowanie połączeń pomiędzy branżą gier komputerowych a środowiskiem literackim w zakresie tworzenia innowacyjnych produktów edukacyjnych i rozrywkowych, a także kursów pisania scenariuszy gier komputerowych.

- Podkreślanie roli dziedzictwa kulinarnego Krakowa i Małopolski oraz jego promocja w powiązaniu z literaturą.

3. Kreowanie postaw czytelniczych

Literatura jest istotnym elementem tożsamości lokalnej Krakowa i jego mieszkańców. Z tego powodu wspieranie rozwoju kompetencji czytelniczych oraz szeroko rozumiana promocja czytelnictwa stanowi jeden z kluczowych elementów polityki kulturalnej miasta. Społeczny wymiar programu KMLU zakłada zaproszenie do udziału w realizowanych projektach mieszkańców, by odpowiedzieć na ich różnorodne potrzeby związane z edukacją, poszukiwaniem informacji, rozrywką i udziałem w życiu kulturalnym. Za sprawą przedsięwzięć kreujących aktywne postawy czytelnicze literatura nabiera charakteru medium dialogu obywatelskiego, integrującego mieszkańców za pośrednictwem ważnych centrów lokalnych społeczności – miejskich bibliotek.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Akcje wymiany książek oraz tworzenie półek bookcrossingowych w przestrzeni miejskiej oraz w miejscach z utrudnionym dostępem do literatury (szpitale) – pod szyldem projektu Drugie Życie Książki;
- 2) Realizacja „Domofonu Poezji” przy ul. Brackiej;
- 3) Cykliczne spacer literackie;
- 4) Koordynacja prac mających na celu unowocześnienie oraz integrację bibliotek miejskich;
- 5) Organizacja szkoleń dla bibliotekarzy;
- 6) Produkcja materiałów promujących markę KMLU, m.in. Literacka Mapa Krakowa, wydawnictwo Reading Małopolska, naklejki viralowe – dystrybucja w kawiarniach literackich, księgarniach, bibliotekach;
- 7) Organizacja spotkań z pisarzami;
- 8) Konkursy czytelnicze, w tym m.in. Konkurs na Czytelnika Roku realizowany przez biblioteki miejskie;

- 9) Cykliczne wydarzenia edukacyjno-literackie w bibliotekach miejskich (lekcje biblioteczne, warsztaty czytelnicze, spotkania autorskie, dyskusyjne kluby książki, dni głośnego czytania);
- 10) „Akcja Zima” oraz „Akcja Lato” w miejskich bibliotekach – aktywizowanie czytelnicze dzieci i młodzieży, które nie mogą wyjechać na ferie lub wakacje.

Rodzaje planowanych działań:

· Podjęcie szeregu działań wspierających proces modernizacji krakowskich bibliotek jako jedynej bezpłatnej, egalitarnej formy uczestnictwa w kulturze.

· Stworzenie strategicznej wizji rozwoju bibliotek Krakowa pod nazwą „Biblioteka Kraków”, tak, aby w coraz większym stopniu krakowskie biblioteki odpowiadały światowym trendom i ewoluującym potrzebom odbiorców, wynikającym ze zmian społecznych i demograficznych, spełniając rolę centrum lokalnej społeczności, tzw. „trzeciego miejsca” – przestrzeni edukacji, wymiany wiedzy i kompetencji, a także poszukiwania informacji.

· Działania mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych i udziału w kulturze krakowian, zwłaszcza w dzielnicach peryferyjnych oraz gminach podkrakowskich.

· Zacieśnienie współpracy i docelowa integracja bibliotek miejskich w celu usprawnienia ich działania: skoordynowanego zarządzania, wspólnej digitalizacji zbiorów, oferty kulturalnej i promocji, a także zwiększenia ich możliwości w zakresie aplikowania o środki zewnętrzne.

Projekt integracji bibliotek w perspektywie wieloletniej zakłada podjęcie następujących działań:

- 1) Wypracowanie strategii na lata 2016–2020 mającej na celu określenie potencjału bibliotek i zdefiniowanie obszarów wymagających modernizacji, w tym: analiza dostępnych przestrzeni lokalowych w odniesieniu do uwarunkowań demograficznych i społecznych dzielnic (także potrzeb osób niepełnosprawnych), analiza potencjału kadrowego w relacji do nowych wyzwań stojących przed bibliotekarzami, oszacowanie budżetu wieloletniego programu Biblioteka Kraków;
- 2) Integrację systemów komputerowych i stworzenie spójnego systemu bibliotecznego, powiązanego z ujednoliconym katalogiem i wspólną stroną internetową krakowskich bibliotek, umożliwiającą powiązanie kont czytelników z portalami społecznościowymi;
- 3) Połączenie administracyjne bibliotek z proponowaną siedzibą w Składzie Solnym na Zabłociu, powołanie zespołu wspierającego zarządzanie siecią bibliotek miejskich, wraz z ekspertami ds. promocji i grupą wyspecjalizowanych pracowników pozyskujących środki zewnętrzne. Systematyczna realizacja postulatów audytu w zakresie potrzeb lokalowych, oferty bibliotecznej i doształcania kadr;
- 4) Wprowadzenie wspólnej Krakowskiej Karty Czytelnika zintegrowanej z Krakowską Kartą Miejską, obowiązującej we wszystkich bibliotekach miejskich w Krakowie, i powiązanie jej z system lojalnościowym, umożliwiającym dostęp do oferty krakowskich instytucji kultury na preferencyjnych warunkach;
- 5) Wprowadzenie wspólnej identyfikacji wizualnej dla wszystkich bibliotek miejskich, obejmującej zarówno oznakowanie zewnętrzne, materiały promocyjne, strony internetowe, jak i oznakowanie oraz przyjazne umeblowanie wewnątrz samych bibliotek.

· Podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia katalogu zasobów udostępnianych czytelnikom przez biblioteki miejskie, oferty opartej na nowych technologiach i nowych mediach: e-booków, audiobooków, specjalistycznych programów komputerowych (programów do obróbki grafiki, video, dźwięku).

· Rozwój bazy danych o czytelnikach i ich upodobaniach, monitorowanie gustów czytelników (elektroniczne bazy danych).

- Realizacja programu kursów i warsztatów poszerzających cyfrowe kompetencje czytelników we współpracy z przedstawicielami lokalnej branży kreatywnej, uczelni, prywatnych przedsiębiorstw i sektora pozarządowego.

- Organizacja szkoleń dla bibliotekarzy, poszerzających kluczowe kompetencje w zakresie organizacji i koordynacji wydarzeń, pozyskiwania funduszy, promocji i współpracy z mediami, współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z przedstawicielami lokalnych społeczności w celu ciągłego dostosowywania oferty i funkcji bibliotek do potrzeb mieszkańców.

- Stworzenie spójnej identyfikacji wizualnej miejsc literackich na mapie Krakowa.

- Organizacja konkursów, akcji promocyjnych i lokalnych targów książki dla czytelników we współpracy z bibliotekami, wydawnictwami, księgarniami, antykwariatami i lokalnymi mediami.

- Projektowanie, tworzenie i dystrybucja materiałów i produktów promujących markę KMLU i najważniejsze wydarzenia literackie w Krakowie przy wykorzystaniu potencjału lokalnej branży kreatywnej i za pośrednictwem najbardziej innowacyjnych i skutecznych form dotarcia do odbiorcy, odpowiadających grupie docelowej (także aplikacje mobilne, gry komputerowe).

- Organizowanie cyklicznych akcji wymiany książek, promowanie idei swapu książkowego jako wymiany kulturalnej i rozwijanie świadomych postaw konsumenckich w odniesieniu do książki – dobra kultury.

4. Organizacja wydarzeń i festiwali literackich

W Krakowie odbywają się dwa największe w kraju festiwale literackie.

Festiwal Conrada organizowany jest pod patronatem Józefa Konrada Korzeniowskiego, wielkiej postaci literatury anglosaskiej, autora pochodzenia polskiego, związanego z Krakowem. Festiwal rozwija misję literatury jako pomostu ponad podziałami językowymi, kulturowymi, politycznymi i różnymi dziedzinami ekspresji artystycznej.

Festiwal Miłosza jako największe w Polsce wydarzenie poświęcone poezji kontynuuje tradycje spotkań poetów Wschodu i Zachodu, zainicjowanych przez dwóch noblistów w dziedzinie literatury związanych z Krakowem – Czesława Miłosza i Wisławę Szymborską.

Festiwale Conrada i Miłosza wraz z Nocą Poezji oraz licznymi inicjatywami akademickimi i niezależnymi stanowią podstawę do budowania w Krakowie osobnej gałęzi przemysłów kreatywnych związanych z festiwalami. Rozwijanie cyklicznych wydarzeń literackich jako platform współdziałania różnorodnych środowisk literackich oraz jako narzędzia wyrażania literatury umożliwia promocję czytelnictwa, aktywizację środowisk literackich i publiczności oraz wspieranie kreatywnego przemysłu wydawniczego.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Organizacja festiwali literackich: Festiwalu Conrada i Festiwalu Miłosza;
- 2) Współorganizacja wydarzeń literackich odbywających się w mieście (m.in. Festiwal Literatury dla Dzieci, Krakowski Festiwal Amatorów Strachu, Obrzydzenia i Niepokoju, Festiwal Ścieżkami Pisarzy, Festiwal Ha!wangarda);
- 3) Organizacja i współorganizacja spotkań z pisarzami, a także literackich wydarzeń (m.in. Bloomsday, rocznica urodzin Czesława Miłosza, literacka debata w ramach konferencji „Narody i stereotypy”) we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, wydawcami, bibliotekami i księgarzami;
- 4) Organizacja Nocy Poezji.

Rodzaje planowanych działań:

- Realizacja strategicznych dla miasta projektów: Festiwal Conrada, Festiwal Miłosza, Noc Poezji, Festiwal Literatury dla Dzieci.

· Wsparcie dla projektów takich jak: Festiwal Ha!wangarda, Festiwal im. Jana Błońskiego, Krakowski Festiwal Amatorów Strachu, Obrzydzenia i Niepokoju.

· Organizowanie festiwali w zgodzie z wytycznymi zawartymi w Strategii Krakowskiego Biura Festiwalowego:

- 1) Dostarczenie oryginalnych, kulturotwórczych i konkurencyjnych programów wytyczających/odpowiadających najnowszym trendom w kulturze;
- 2) Realizacji programów skoncentrowanych na społeczności lokalnej;
- 3) Nieustanne poszerzanie kręgu odbiorców poprzez zapewnienie równego dostępu dla różnorodnych uczestników;
- 4) Wzmacnianie programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i seniorów poprzez partnerstwa z wyspecjalizowanymi instytucjami;
- 5) Promowanie idei różnorodności kulturowej, idei społeczeństwa otwartego, wartości wolności słowa i wypowiedzi artystycznej;
- 6) Programowanie wydarzeń społecznie odpowiedzialnych np. poprzez wspieranie idei otwartości, tolerancji czy postaw proekologicznych;
- 7) Organizowanie festiwali w modelu sieciowym, przy wykorzystaniu potencjału sektora akademickiego, pozarządowego i biznesowego.

· Systematyczna ewolucja programów wydarzeń literackich w kierunku formuł partycypacyjnych, społecznie angażujących i aktywizujących.

· Intensyfikowanie strategicznej współpracy pomiędzy festiwalami literackimi a lokalnymi i międzynarodowymi podmiotami w dziedzinie literatury: Targami Książki w Krakowie, krakowskimi wydawcami, szkołami i uczelniami wyższymi, księgarniami i bibliotekami oraz sektorem pozarządowym działającym w dziedzinie literatury.

· Współpraca z agendami międzynarodowych instytucji mających siedziby w Krakowie, m.in. Instytutem Francuskim, Instytutem Cervantesa, Instytutem Goethego.

· Budowanie pasm literackich w ramach czołowych krakowskich i ogólnopolskich festiwali osadzonych w typologii przemysłów kreatywnych UNESCO.

· Budowanie konsekwentnej strategii oddziaływania krakowskich festiwali na polskie i międzynarodowe media – organizacja wizyt studyjnych dziennikarzy krajowych i zagranicznych.

· Organizowanie spotkań branżowych w ramach festiwali umożliwiających wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami rynków książki w Europie i na całym świecie. Zaangażowanie sektora prywatnego, działania fundraisingowe na styku kultura – biznes.

· Organizowanie całorocznych slamów literackich, warsztatów, szkoleń i dyskusji o charakterze literackim.

· Organizowanie happeningowych akcji czytania w nietypowych przestrzeniach. Promocja literackiego dziedzictwa miasta poprzez zapraszanie pisarzy, liderów opinii czy celebrytów do czytania w miejscach publicznych.

5. Wspieranie rozwoju przemysłu wydawniczego

Szeroko rozumiany kreatywny sektor książki skupia różnorodne branże i zawody. Program KMLU uwzględnia programy służące utrzymaniu spójności tej grupy zawodowej oraz wytwarzanych przez nią dóbr ekonomii i kultury z wykorzystaniem efektu synergii i szczególnego potencjału kapitału ludzkiego miasta i regionu. Integrowanie, rozwijanie i promowanie przemysłów wydawniczych obecnych w Krakowie stanowi priorytet polityki kulturalnej miasta.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Integrowanie środowiska księgarzy krakowskich poprzez realizację wspólnych projektów promujących księgarnie jako kulturotwórcze miejsca pierwszego spotkania z książką;
- 2) Działania strategiczne mające na celu powołanie miejskiego programu wspierającego księgarnie;
- 3) Wsparcie dla wydawnictw poświęconych twórcom związanym z Krakowem;
- 4) Organizacja międzynarodowej konferencji dla księgarzy podczas Festiwalu Conrada 2014;
- 5) Włączanie przedstawicieli branży kreatywnej w projekty realizowane przez Krakowskie Biuro Festiwalowe na zasadzie sieci partnerstw i z wykorzystaniem efektu synergii.

Rodzaje planowanych działań:

- Stworzenie we współpracy z reprezentantami branży miejskiego programu wspierającego księgarnie, wykorzystującego narzędzia administracyjne oraz promocyjne do wzmocnienia zrównoważonego rozwoju księgarń jako centrów kultury i miejsc pierwszego dostępu do książki, a także niezbędnego składnika tkanki kulturalnej miasta.

- Współpraca z Zarządem Budynków Komunalnych w zakresie stosowania uchwały o Wspieraniu Przedsiębiorczości w Zakresie Zawodów Chronionych i Zanikających.

- Pomoc administracyjna i promocyjna przy zakładaniu księgarń i antykwariatów mająca na celu utrzymanie i rozwijanie sieci księgarń w obrębie całego miasta.

- Realizacja programu wspierającego działalność księgarń, a w szczególności wspieranie ich programów kulturalnych.

- Realizacja programu wspierania działalności małych wydawnictw, umożliwiającego rozszerzenie i wzbogacenie prowadzonej działalności, ze szczególnym uwzględnieniem debiutów literackich.

- Stworzenie programu finansowania przekładów literackich.

- Dotowanie i promocja wartościowych publikacji odnoszących się w szerokim znaczeniu do literackiego charakteru Krakowa, jego dziedzictwa i najważniejszych postaci życia literackiego.

- Organizacja spotkań i debat branżowych wydawców, księgarzy, tłumaczy, projektantów, ilustratorów, agentów i dystrybutorów.

- Organizacja szkoleń dla wydawców i księgarzy, poszerzających kompetencje osób zatrudnionych w sektorze kreatywnym oraz wzmacniających relacje wewnątrz branży.

- Wsparcie dla wydawców planujących publikacje debiutów literackich.

- Prezentacja krakowskiego sektora kreatywnego w dziedzinie literatury w ramach promocji Krakowa na zagranicznych wydarzeniach literackich i kulturalnych, a w szczególności targach książki.

6. Tworzenie warunków do uobecniania się literatury w przestrzeni publicznej

Wspieranie interwencji artystycznych powiązanych z literaturą jest istotnym czynnikiem budowania wizerunku KMLU, a także promocji czytelnictwa w przestrzeni miejskiej.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Realizacja projektów artystyczno-literackich: „Gombrowiczowi – Rodacy”, „Kciuk Miłosa”, „Jenny Holzer dla Krakowa”, „Haiku”;
- 2) Organizacja wystaw o charakterze literackim podczas Festiwalu Konrada;

- 3) Organizacja cyklicznych miejskich spacerów literackich;
- 4) Projekt „Kody Miasta” realizowany na krakowskich plantach z użyciem nowoczesnych technologii, prezentujący wybitne osobistości literackie związane z Krakowem;
- 5) Realizacja murali literackich;
- 6) Pokazy typografii kinetycznej w przestrzeni miejskiej;
- 7) Realizacja spontanicznych akcji, flashmobów w przestrzeni miejskiej, np. z okazji rocznicy otrzymania tytułu Miasta Literatury UNESCO;
- 8) Realizacja projektu Multipoezja.

Rodzaje planowanych działań:

- Wykorzystanie miasta jako przestrzeni inspirującej opowieści oraz literatury jako narzędzia do realizacji tego potencjału.
- Mapowanie miasta: świadome planowanie rozlokowania księgarni, siedzib przedstawicieli branży kreatywnej i bibliotek w celu zapewnienia jednakowego dostępu do kultury wszystkim mieszkańcom i przeciwdziałania ich wykluczeniu kulturowemu.
- Wspieranie realizacji instalacji, interwencji, przedstawień teatrów ulicznych, happeningów, murali, dzieł sztuki ulicznej oraz projekcji literatury w przestrzeni miejskiej.
- Wspieranie organizacji interaktywnych wystaw poświęconych postaciom i zjawiskom w światowej literaturze.
- Inicjowanie powstawania miejsc przyjaznych czytaniu.
- Tworzenie programu cyklicznych, tematycznych spacerów literackich poświęconych najciekawszym pisarzom, bohaterom oraz zjawiskom literackim związanych z Krakowem.
- Rozwój turystyki tematycznej i literackiej. Identyfikacja miejsc związanych z literackim dziedzictwem i współczesnością miasta przy pomocy nowoczesnych technologii komunikacji.
- Upamiętnianie postaci i zjawisk literackich przy użyciu artystycznych instalacji w przestrzeni publicznej.

7. Rozwijanie programów stypendialnych i nagród literackich

Stypendia, rezydencje oraz nagrody literackie są kluczowym narzędziem wspierania debiutów literackich, a także sprowadzania do Krakowa najbardziej utalentowanych pisarzy. Dodatkowo stanowią element stymulujący powstawanie utworów literackich związanych z Krakowem. Program stypendiów i nagród literackich jest nie tylko jednym ze środków promocji miasta poprzez literaturę, ale przede wszystkim narzędziem stymulującym skoncentrowaną tu twórczość literacką. Program ten stanowi równocześnie ważny mechanizm wzmacniania współpracy międzynarodowej w obszarze literatury.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Współpraca przy organizacji oraz promocji ceremonii wręczania prestiżowych krakowskich nagród literackich (Nagroda Wisławy Szymborskiej, Nagroda dla Tłumaczy „Transatlantyk”, Nagroda Czytelnik Roku);
- 2) Ustanowienie nagrody Miasta Krakowa dla debiutantów w dziedzinie literatury (prozy) – Nagrody Conrada w Krakowie;
- 3) Realizacja konkursu poetyckiego im. Anny Świrszczyńskiej na książkowy debiut poetycki w ramach Nocy Poezji;
- 4) Realizacja pobytów stypendialnych w ramach międzynarodowego programu ICORN.

Rodzaje planowanych działań:

- Realizacja Nagrody Konrada, ustanowionej uchwałą Nr XXI/353/15 Rady Miasta Krakowa z dnia 8 lipca 2015 r., jako narzędzia wsparcia dla debiutów literackich we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym, Instytutem Książki i Fundacją Tygodnika Powszechnego.
- Organizowanie rezydencjalnych programów stypendialnych dla pisarzy i tłumaczy literatury we współpracy z wyspecjalizowanymi ośrodkami na świecie.
- Rozwój istniejących stypendiów literackich Miasta Krakowa.
- Rozwój stypendiów twórczych wykorzystujących sieć współpracy z fundacjami i instytucjami kultury.
- Wzmacnianie znaczenia nagród i wyróżnień w dziedzinie literatury, przyznawanych w Krakowie: Nagroda im. Kazimierza Wyki, Nagroda im. Stanisława Vincenza, Nagroda im. Jana Długosza, Nagroda Teatralna im. Stanisława Wyspiańskiego, Nagroda im. Wisławy Szymborskiej, Nagroda Krakowska Książka Miesiąca, Transatlantyk, Nagroda Conrada.
- Wzmacnianie i rozwijanie konkursu bibliotek miejskich i wojewódzkich „Czytelnik Roku”.

8. Rozwijanie związków literatury z prawami człowieka

Kraków należy do tych europejskich metropolii, których niepowtarzalne oblicze ukształtowane zostało przy udziale przedstawicieli wielu narodowości i kultur. Ma tym samym opinię jednego z najbardziej otwartych i tolerancyjnych polskich miast. Szczególne usytuowanie geopolityczne na mapie Europy Środkowo-Wschodniej, a także kultywowane od stuleci tradycje wolności słowa, ufundowane na wartościach otwartości i tolerancji, sprawiają, że Kraków jest miejscem o szczególnym potencjalne dla propagowania idei wolności słowa i praw człowieka.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Koordynacja międzynarodowego programu rezydencjalnego ICORN w Krakowie;
- 2) Organizacja spotkań ze stypendystami sieci ICORN, mających na celu promocję wartości związanych z wolnością słowa;
- 3) Organizacja konferencji „Writing freedom” (2013).

Rodzaje planowanych działań:

- Rozwijanie programu rezydencjalnego ICORN jako kluczowego projektu dla wzmacniania wizerunku Krakowa i jego znaczenia w Europie.
- Wzmocnienie wspólnych inicjatyw Grupy Wyszehradzkiej, poszerzenie współpracy i konsultacji na poziomie samorządowym i stworzenie szerokiej koalicji na rzecz wolności słowa, tolerancji i poszanowania praw człowieka.
- Organizacja spotkań stypendystów ICORN w miejscach wrażliwych społecznie: szkołach, szpitalach, więzieniach.
- Organizacja cyklicznych spotkań z młodzieżą gimnazjalną i licealną, promujących tolerancję międzykulturową oraz podejmujących zagadnienia współczesnej imigracji.
- Krajowa i międzynarodowa promocja Krakowa jako miasta wielojęzycznego i wielokulturowego, miasta tolerancji i „otwartych bram” (kontekst historyczny).

9. Zacieśnianie współpracy międzynarodowej w dziedzinie literatury

Kraków jako pierwszy słowiański ośrodek uhonorowany tytułem Miasta Kreatywnego UNESCO w Dziedzinie Literatury ma do odegrania szczególną rolę w komunikowaniu i promowaniu literatury Środkowej Europy, a także w szerszym kontekście – tzw. „literatury małych języków”. W realizacji tego zadania kluczowa jest aktywność Krakowa w ramach sieci Miast Literatury UNESCO oraz

obecność Miasta na najważniejszych wydarzeniach targowych i branżowych związanych z sektorem wydawniczym.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Obecności Krakowa na Targach Książki w Paryżu w 2015 r. (Kraków jako gość specjalny Targów), a także innych międzynarodowych wydarzeniach tego typu, np. Forum Wydawców we Lwowie czy New Delhi Book Fair;
- 2) Funkcja koordynatora prac Komitetu Sterującego Miast Kreatywnych UNESCO;
- 3) Prezentacja KMLU na międzynarodowych konferencjach UNESCO;
- 4) Ocena i zatwierdzanie kandydatur nowych członków Sieci;
- 5) Promocja krakowskich twórców na międzynarodowych festiwalach literackich i wydarzeniach, w tym współorganizowanych przez Instytuty Polskie za granicą;
- 6) Współpraca z instytucjami zagranicznymi, m.in. Instytutem Goethego, Instytutem Cervantesa, Instytutem Francuskim, Instytutem Włoskim, British Council i innymi w ramach festiwali i wydarzeń literackich.

Rodzaje planowanych działań:

- Wzmacnianie znaczenia Krakowa w Sieci Miast Kreatywnych UNESCO – koordynacja prac Komitetu Sterującego UNESCO. Wspieranie i zatwierdzanie kandydatur nowych członków sieci Miast Kreatywnych UNESCO w odniesieniu do istniejącej i potencjalnej współpracy literackiej z miastami Europy i świata.
- Tworzenie platform współpracy dla festiwali literackich.
- Promocja Krakowa – Miasta Literatury UNESCO poprzez wspieranie wizyt krakowskich pisarzy na najważniejszych światowych festiwalach, Targach Książki i wydarzeniach literackich. Utworzenie stałego narzędzia realizacji tego działania.
- Realizacja programu wymiany menedżerów kultury w ramach Sieci Miast Kreatywnych za pomocą cyklu regularnych konferencji ekspertów rynku książki i przemysłów kreatywnych związanych z literaturą.
- Regularna obecność Krakowa na największych i najważniejszych targach książki w Europie, przy strategicznej współpracy z Instytutem Książki i z rozbudowaną siecią partnerów lokalnych (wydawcy, księgarze, tłumacze, projektanci i agencje literackie).
- Delegowanie reprezentantów KMLU na międzynarodowe konferencje literackie i wydarzenia o tematyce z zakresu nowych mediów i nowych technologii w literaturze.
- Upowszechnianie literatury polskiej za granicą oraz rozwój kontaktów branżowych i rynku tłumaczeń z języka polskiego we współpracy z Instytutem Książki.
- Prezentacja najciekawszych międzynarodowych projektów literackich oraz twórców podczas wydarzeń literackich realizowanych w mieście.
- Promocja sieci Miast Literatury UNESCO w Krakowie poprzez realizację międzynarodowych projektów.

10. Edukacja literacka i profesjonalna

Wzmacnianie edukacji literackiej w odniesieniu do wszystkich grup wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży oraz seniorów, jest kluczowym elementem rozwoju potencjału kreatywnego i kapitału społecznego mieszkańców Krakowa.

Projekty zrealizowane do tej pory, które będą kontynuowane w ramach tego obszaru strategicznego:

- 1) Organizacja warsztatów literackich dla dzieci i seniorów, również w miejscach z ograniczonym dostępem do książki (oddziały dziecięce w krakowskich szpitalach);
- 2) Organizacja Kursu Kreatywnego Pisania Miasta Literatury UNESCO z udziałem czołowych polskich pisarzy;
- 3) Organizacja kursu kreatywnego pisania dla seniorów;
- 4) Organizacja literackich wycieczek dla szkół podstawowych;
- 5) Realizacja audiowizualnej biblioteki pisarzy „Writers in Motion” we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim;
- 6) Realizacja radiowej audycji literackiej „Book’s not dead” we współpracy z radiem Radiofonia;
- 7) Realizacja „lekcji czytania” dla licealistów i gimnazjalistów, prowadzonych przez najwybitniejszych polskich pisarzy w ramach Festiwalu Conrada;
- 8) Umieszczenie regałów z książkami na oddziałach pediatrycznych krakowskich szpitali.

Rodzaje planowanych działań:

- Wspieranie projektów promujących aktywny kontakt z wartościową literaturą dziecięcą oraz agregowanie wydarzeń dla młodych czytelników z kluczowymi wydarzeniami literackimi miasta.

- Popularyzowanie nowych technologii i nowych mediów jako narzędzia dostępu do literatury w partnerstwie z wyspecjalizowanymi jednostkami i instytucjami.

- Współpraca w zakresie edukacji literackiej z przedszkolami, szkołami, bibliotekami i miejscami publicznymi z wykorzystaniem nowych technologii. Stworzenie laboratorium opowieści wraz z zestawem lekcji i pomocy dydaktycznych do opowiadania o mieście za pośrednictwem literatury. Nieustanne poszerzanie kręgu odbiorców, w szczególności o osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

- Inicjowanie i wspieranie rozwoju kursów kreatywnego pisania z udziałem pisarzy, aktywistów literackich i przedstawicieli przemysłów kreatywnych związanych z literaturą. Kursy będą powiązane ze stypendiami dla najlepszych absolwentów oraz programem dofinansowań dla krakowskich wydawców, ułatwiającym młodym pisarzom debiuty literackie w uznanych oficynach wydawniczych.

- Współpraca z Dyskusyjnymi Klubami Książki i lokalnymi instytucjami, w tym domami kultury, w zakresie organizacji i promocji wydarzeń literackich oraz działań edukacyjnych opartych na literaturze.

- Organizowanie warsztatów dla ilustratorów książek, autorów powieści graficznych i komiksów.

- Organizacja warsztatów i szkoleń translatorskich.

- Organizacja szkół letnich w dziedzinie przekładu literackiego.

- Współpraca z siecią bibliotek miejskich i wojewódzkich przy tworzeniu przedsięwzięć, akcji i programów dla młodych czytelników.

- Propagowanie aktywnych form spędzania czasu z książką i literaturą, szczególnie w okresie wakacyjnym.

- Współpraca z krakowskimi uczelniami wyższymi: organizacja systemu stażów i praktyk zawodowych w wiodących instytucjach życia literackiego. Organizacja programów edukacyjnych dla wyróżniających się studentów w ścisłej współpracy z przedstawicielami sektora kreatywnego:

redaktorami, tłumaczami literatury pięknej, grafikami, designerami, PR-owcami, programistami i twórcami technologii mobilnych.

· Podjęcie szeregu działań na rzecz promocji wizerunku zawodu bibliotekarza i księgarza (bibliotekarz i księgarz jako animator kultury literackiej). Stworzenie nowoczesnego programu praktyk zawodowych we współpracy z krakowskimi uczelniami i instytucjami kultury, pozwalającego studentom bibliotekoznawstwa i kierunków pokrewnych nabywać kompetencje w trakcie projektów realizowanych pod opieką profesjonalnych opiekunów.

11. Utworzenie w Krakowie Narodowego Centrum Literatury i Języka w Składzie Solnym na Zabłociu wraz z nowoczesną siedzibą Biblioteki Kraków.

Program KMLU zakłada stworzenie w Krakowie Narodowego Centrum Literatury i Języka w Składzie Solnym na Zabłociu – wielofunkcyjnego miejsca, będącego siedzibą Biblioteki Kraków, wyposażonego w mediatekę, salę konferencyjną i przestrzeń co-workingowe z przeznaczeniem na siedziby organizacji i instytucji literackich. Idei Narodowego Centrum Literatury i Języka towarzyszy perspektywa rozwinięcia funkcji wystawienniczo-muzealnej, łączącej walory ekspozycji stałej, poświęconej dziedzictwu literackiemu Polski i Krakowa z interaktywnym centrum kompetencji humanistycznych, centrum kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży i laboratorium książki (jako miejscem kontaktu z procesem projektowania, redagowania, ilustrowania, tłumaczenia i wydawania książek). Narodowe Centrum Literatury i Języka w Składzie Solnym na Zabłociu to projekt, który przewiduje stworzenie wielofunkcyjnego ośrodka, związanego z kulturą słowa, propagującego różnorodność kulturową i dialog międzykulturowy, który w ramach swej działalności będzie digitalizować i udostępniać bezcenne zbiory piśmiennictwa makroregionu, w tym nierozpoznane zbiory klasztorne, kościelne i prywatne. W opracowanie koncepcji i funkcji zostanie włączony m.in. Uniwersytet Jagielloński.

Znajdująca się przy Składzie Solnym na Zabłociu przestrzeń zieleni po odpowiednim zagospodarowaniu nie tylko stanie się jedynym w tym miejscu publicznym parkiem, ale może również stać miejscem realizacji wydarzeń literackich.

§ 2. Koordynatorem realizacji Programu KMLU jest Krakowskie Biuro Festiwalowe, a realizatorem Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz miejskie instytucje kultury.

§ 3. Strukturę wydatków określać się będzie corocznie w ramach budżetu Miasta Krakowa i środków zewnętrznych.